

## 125 mensen dagelijks op de bres om levens te redden 50 jaar kleurrijke Intensieve Zorg in ZNA Stuivenberg/Sint-Erasmus

ZNA

Leopoldstraat 26  
2000 Antwerpen

tel: 03 234 41 11  
www.zna.be

### Persbericht 13 maart 2008

**De dienst Intensieve Zorg van ZNA Stuivenberg/Sint-Erasmus bestaat vijftig jaar. Onder impuls van professor Hanegreefs, groeide dit 'initiatief met drie bedden' in 1958 uit tot een van de toonaangevende Intensieve Zorgafdelingen van België.**

**Jaarlijks worden er nu zo'n 1.700 patiënten verzorgd, waarvan er 650 beademd worden. Dat maakt een totaal van 10 000 ligdagen en 4 600 beademingsdagen voor 38 bedden.**

Met een bedbezetting van 92% en een gemiddelde ligduur van 5,3 dagen is er heel wat werk aan de winkel. Dankzij haar hoogtechnologische uitrusting en haar uitgebreide - zelfs kleurrijke - variatie aan pathologieën vormt de afdeling Intensieve Zorg ook een uiterst boeiende werkbiootop voor 6 artsen en 116 verpleegkundigen en andere medewerkers, onder leiding van medisch diensthoofd dr. Manu Malbrain bijgestaan door Yvo Quaeyhaegens, verpleegkundig diensthoofd.

#### **Revolutionair in 1958**

Vijftig jaar geleden werd voor het eerst in België een dienst Intensieve Zorg opgestart in het Antwerpse Stuivenbergziekenhuis. Drie bedden stonden klaar om ernstige traumata en zware pathologieën op te vangen en om postoperatieve zorgen te verstrekken na uitgebreide ingrepen. Meteen werd ook een klinimobiel uitgerust voor het verstrekken van medische zorgen ter plaatse. Een in die tijd revolutionair concept, dat we vandaag nog steeds terugvinden bij de MUG-diensten.

In de loop van de voorbije vijftig jaar is de dienst Intensieve Zorg van ZNA Stuivenberg/Sint-Erasmus uitgegroeid tot één van de belangrijkste van ons land. De afdeling telt op dit ogenblik twaalf bedden voor medische en twaalf voor chirurgische behandeling, een gemengde afdeling met zeven bedden in ZNA Sint-Erasmus en zeven bedden voor high-care behandeling van brandwonden. In totaal 38 bedden. Daarnaast is er ook een afdeling voor hyperbare zuurstofbehandeling, met een zuurstofkamer die plaats biedt aan acht patiënten.

#### **Nog steeds aan de spits van de technologie en van de zorg**

De afdeling Intensieve Zorg van ZNA Stuivenberg/Sint-Erasmus beschikt over heel wat moderne, spits technologische technieken. We denken bijvoorbeeld aan allerhande invasieve en minder invasieve middelen ter bewaking en ondersteuning van de verschillende orgaanfuncties (hart, longen, nieren, darmen, ...)

“De aanwezigheid van spitstechnologie biedt ons op zorgverstrekkend vlak heel wat voordelen”, zegt diensthoofd dr. Manu Malbrain. “Zo geniet onze dienst Intensieve Zorg wereldfaam op het gebied van diagnose en behandeling van het buikdruk (abdominaal compartimentsyndroom). “Dit syndroom dat voor de leek onbekend is, is zowaar de ‘killer op de intensieve zorg’. Indien niet behandeld, heeft verhoogde buikdruk in ruim 50% van de gevallen de dood tot gevolg. Patiënten met verhoogde buikdruk worden hier geopereerd door een team chirurgen o.l.v. dr. Leo Hendrickx. De buikwand wordt daarbij tijdelijk open gelaten en afgedekt met een vacuümverband. ZNA Stuivenberg is een voorloper en expert ter zake in deze levensreddende techniek.

### **Multidisciplinair**

In de loop der jaren werden ook een aantal bijzondere eenheden binnen de afdeling Intensieve Zorg opgericht. De oorspronkelijke afdeling groeide uit tot de **Intensieve Therapie Eenheid** (ITE). Jaarlijks komen daar ongeveer 600 patiënten terecht, waarvan er meer dan 250 beademd worden. Deze eenheid is goed voor circa 4.000 ligdagen.

Voorts werd in 1970 gestart met een afdeling voor **hyperbare zuurstofbehandeling**. De eerste tank bood slechts plaats aan één patiënt. Tien jaar geleden werd hij vervangen door een moderne zuurstoftank, waarin acht patiënten kunnen plaatsnemen. Recent kunnen ook in de tank transcutane (via de huid) zuurstofmetingen uitgevoerd worden om het effect van de behandeling op te volgen. Vooral patiënten met CO-intoxicatie komen in de hyperbare zuurstoftank terecht. Maar ook steeds meer vaatlijders of suikerzieken met slecht helende wonden vinden hier soelaas. Voor het behandelen van duikongevallen werd een 24 uur permanentie ingericht. Op jaarbasis behandelt deze eenheid een 150-tal patiënten.

Voor de verzorging van medisch intensief te behandelen patiënten (o.a. met hartproblemen) werd in 1988 de **Medisch Intensieve Therapie Eenheid** (MITE) opgericht in Stuivenberg en in 1983 de afdeling Intensieve Zorg (INZO) in Sint-Erasmus, die dus dit jaar haar 25-jarig bestaan viert. Jaarlijks komen daar ongeveer 1.000 patiënten terecht, waarvan er meer dan 300 beademd worden. Deze 2 eenheden zijn goed voor circa 5.250 ligdagen.

Ook het opvolgen van de patiënten opgenomen op het High Care deel van het **brandwondencentrum** van ZNA Stuivenberg gebeurt door de dienst Intensieve Zorg. Het centrum dat recent zijn 25-jarig bestaan vierde, staat onder leiding van Dr. Cynthia Lafaire. Het is één van de zeven centra voor de opvang van zwaar verbrande patiënten in Vlaanderen, goed voor zo'n 400 opnames per jaar. Vooral zware of specifieke letsels komen in het centrum terecht, waaronder een opmerkelijk hoog aantal chemische brandwonden en patiënten met inwendige brandletsels ter hoogte van de luchtwegen (inhalatieletsels). Het brandwondencentrum werd onder meer ingeschakeld voor de opvang van slachtoffers van grote rampen, zoals de Switel-brand, de brand in Volendam, de explosie in Gellingen en de vuurwerkramp in Enschede.

“ZNA Stuivenberg” is en blijft dus op vele gebieden een merknaam die eenieder bekend in de oren klinkt.

### **Intensief en kleurrijk**

ZNA Stuivenberg ligt zowel vlak bij de haven als bij het centrum van de stad. “De meest kleurrijke bevolkingsgroepen passeren hier de revue”, vertelt diensthoofd dr. Manu Malbrain. “Zo krijgen we regelmatig mensen zonder papieren, aidspatiënten,

drugs- en alcoholverslaafden, patiënten met intoxicaties, verwaarloosde ouderen en kansarmen over de vloer. En slechts zelden spreken ze dezelfde taal. Daarom staan we ook permanent in contact met sociale dienst, tolken, culturele consultants en de politie. Dat alles maakt het werken op deze dienst bijzonder boeiend én zeer gevarieerd. Maar je moet er natuurlijk wel mee overweg kunnen. Een zeker sociaal engagement is onze medewerkers dan ook niet vreemd."

Vandaag wordt de dienst Intensieve Zorg van ZNA Stuivenberg/Sint-Erasmus gedragen door een 125-koppig multidisciplinair team van specialisten in de intensieve zorg en verpleegkundigen. Dr. Malbrain (medisch diensthoofd) en Yvo Quaeyhaegens (verpleegkundig diensthoofd) staan in voor de dagdagelijkse medische en verpleegkundige leiding van de bedrijfseenheid intensieve zorg. Dr. Dits (internist-intensivist), Dr. Schoonheydt (anesthesist-intensivist), Dr. Vermeiren (cardioloog-intensivist), Dr. De Laet (chirurg-intensivist) en Dr. Van Regenmortel (internist-intensivist) vervolledigen het team.

De viering van deze 50<sup>ste</sup> verjaardag wordt met de nodige luister gevierd met een groots symposium met academische zitting op zaterdag 15 maart. Hier zal ook het 300 pagina's tellende Liber Amicorum worden voorgesteld.

**Het symposium gaat door in De Ark, Siberiastraat, 2030 Antwerpen, van 12u30 tot 18u, en wordt gevolgd door een receptie en diner.**

**Info: 0476/244779**

#### **Uit '50 jaar vechten voor het leven' gegrepen...**

"In het begin werd de intensieve zorg bemand door anesthesisten. Heel wat anesthesisten, die vandaag binnen en buiten de provincie Antwerpen werkzaam zijn, werden hier opgeleid. De afdeling Intensieve Zorg van 'het Stuivenberg' was dan ook de 'place to be', als je mee de evolutie van de intensieve zorg wilde bepalen. Met de chirurgen en het verplegend personeel werden hier hechte banden gesmeed. Tijdens de wachtdiensten zorgden zowel het verplegend personeel, als de geneesheren van intensieve en spoed voor de nodige ambiance, zelfs op culinair vlak. Het was onze manier om met de stress van de zware wachtdiensten om te gaan."

**Dr. Leo Hendrickx, hoofdgeneesheer ZNA Stuivenberg/Sint-Erasmus.**

"In 1971 kwam de Clinimobiel er bij. Er werden voornamelijk patiënten van andere klinieken uit de omgeving mee opgehaald. Deze dienst werd altijd bemand door een anesthesist en een MUG-verpleegkundige. Een brancardier bestuurdde de wagen. Om snel ter plaatse te geraken werd van alle straten van Antwerpen een kaartje gemaakt met als vertrekpunt Stuivenberg en als eindpunt de betreffende straat. Op de andere zijde van het kaartje stond een plannetje van de stad met daarop de te volgen weg in kleur aangeduid, van vertrekpunt tot bestemming. We gebruikten zowaar de eerste 'Mappy'."

**Willy Mannaerts, hoofdverpleger van de intensieve therapie eenheid - ITE**

"Eind jaren '70, begin jaren '80 was voor de dienst Intensieve Zorg een zeer leerrijke periode, omdat wij probeerden mee aan de 'frontline' te staan van alle nieuwe technieken en behandelingsmethodes. Wij waren een echt opleidingscentrum. Ik vond het bijvoorbeeld belangrijk dat onze assistenten konden werken met heel wat verschillende beademingstoestellen. Ook nieuwe technieken werden hier onmiddellijk uitgeprobeerd, zoals CPAP en highdose PEEP, maar ook andere technieken zoals arterioveneuze hemofiltratie. Ook kregen we veel gevallen van intoxicatie binnen. Waardoor we een belangrijke expertise op dit domein konden opbouwen. We behandelden jaarlijks 100 tot 150 gevallen van zeer ernstige intoxicatie, die we wetenschappelijk met strikte behandelingsschema's benaderden. We werden dan ook regelmatig uitgenodigd om hierover te spreken op symposia, zelfs op wereldcongressen."

**Dr. Ludo Lauwers, voormalig diensthoofd, nu Senior Vice President, Head Global R&D Program Management Office CNS-IM and Beerse R&D Site Manager bij Johnson & Johnson Pharmaceuticals.**

“Vroeger ging het erom de brandwondenpatiënt te laten overleven. Met de psychologische impact tijdens en na het verblijf in het ziekenhuis was men minder bezig. Nu staat vanaf dag één de patiënt – met zijn wonden en gevoelens – centraal en bieden we aandacht aan posttraumatische stress bij de patiënt en zijn omgeving. We willen elke patiënt terug een perspectief op een kwaliteitsvol leven bieden, zowel functioneel als psychisch.”

**Dr. Cynthia Lafaire, Medisch Diensthofd ZNA Brandwondencentrum en Plastische Heelkunde**

**Meer informatie:**

Renée Willems

Woordvoerder ZNA

Tel. 03 234 45 11

E-mail: [renee.willems@zna.be](mailto:renee.willems@zna.be)

**ZNA (ZiekenhuisNetwerk Antwerpen), de grootste gezondheidszorgorganisatie van België, wil toegankelijke en kwaliteitsvolle gezondheidszorg bieden voor iedere patiënt. De groep omvat 3 algemene ziekenhuizen, 7 dagcentra en 6 gespecialiseerde ziekenhuizen. ZNA stelt zo'n 6.000 mensen tewerk, waaronder 600 artsen, die dagelijks zo'n 6.000 patiënten verzorgen.**

**ZNA omvat:**

3 algemene ziekenhuizen met een uitgebreid medisch aanbod in Noord, Centrum en Zuid (ZNA Jan Palfijn, ZNA Stuivenberg/Sint-Erasmus en ZNA Middelheim)

7 dagcentra voor daghospitalisatie, raadplegingen en medisch-technische onderzoeken (ZNA Hoge Beuken, ZNA Jan Palfijn, ZNA Koningin Paola Kinderziekenhuis, ZNA Middelheim, ZNA Sint-Elisabeth, ZNA Sint-Erasmus en ZNA Stuivenberg)

6 gespecialiseerde ziekenhuizen met een zorgaanbod afgestemd op specifieke patiëntengroepen als bejaarden, kinderen en psychiatrische patiënten (ZNA Hoge Beuken, ZNA Joostens, ZNA Koningin Paola Kinderziekenhuis, ZNA Psychiatrisch Ziekenhuis Stuivenberg, ZNA Sint-Elisabeth, ZNA Universitair Centrum voor Kinder- en Jeugdpsychiatrie Antwerpen)

**ZiekenhuisNetwerk Antwerpen (ZNA) is een nieuwe organisatie, met een nieuw gelaat. ZNA is opgericht door OCMW Antwerpen, Stad Antwerpen en een vzw van geneesheren-specialisten werkzaam in onze ziekenhuizen.**

**De naam van onze organisatie is ZNA. Gelieve ons te helpen om deze nieuwe naam correct bekend te maken. Dat maakt het voor ZNA en onze patiënten - uw lezers - meteen duidelijk.**

**Met dank.**

---